

Білоцерківський національний аграрний університет

Соціально-гуманітарний факультет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

Круглого столу до дня Європи

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

В межах роботи гуртка «Актуальні проблеми міжнародного права»

8 травня 2025 року

(електронне видання)

м. Біла Церква - 2025

«УКРАЇНА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»:
матеріали круглого столу присвячені дню Європи – м. Біла Церква: БНАУ, 2025. 102 с.

Матеріали електронного видання містять питання, що стосуються перспектив євроінтеграційного курсу України, а також шляхи ефективної реалізації реформ відповідно до стандартів ЄС.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників круглого столу без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

© Авторські тексти, 2025

законодавства дозволить пришвидшити функціонування органів місцевого самоврядування відповідно до норм ЄС.

Таким чином, вдосконалення діяльності органів місцевого самоврядування є ключовим фактором успішної європейської інтеграції України. Реалізація зазначених напрямків дозволить підвищити ефективність управління на місцевому рівні, забезпечити якісне надання послуг громадянам, зміцнити місцеву демократію та наблизити Україну до європейських стандартів.

Список використаних джерел:

1. Мельник Р. С., Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 308 с.
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>

УДК: 343.2

ЗВИЧАЄВЕ ПРАВО ЯК СКЛАДОВА МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

**Сокиринська О. А., к. ю. н, доцент,
завідувач кафедри публічно-правових дисциплін,
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет**

Разом з договорами звичаєве право є одним з головних джерел або складових частин міжнародного гуманітарного права (МГП). Воно формується загальною, узгодженою практикою держав, заснованою на сенсі та усвідомленні правових зобов'язань. Найбільш вірогідне значення норми _ принципу або правила – звичаєвого права полягає в тому, що воно покладає зобов'язання на держави, що не є сторонами угоди, яка закріплює цю норму. Зобов'язання в цьому випадку виникають не з положень угоди, а з норми звичаєвого права, що має аналогічний йому зміст. Звичаєве

право важливо також й тим, що воно заповнює прогалини у міжнародному гуманітарному праві, які залишені в договорах. Та обставина, що норма належить до звичаєвого права, впливає й на застосування правил інтерпретації, а також може позитивно обмежувати право держав проголошувати оговори під час приєднання до тих договорів МГП, у змісті яких велику частку займають норми звичаєвого права, або ж денонсувати такого роду договори. Держава не має права ухилятися від зобов'язання співвідносити свої дії з нормами загального міжнародного права. Визнання того, що в договорі МГП проголошуються норми звичаєвого права, підсилює моральне право світової спільноти вимагати дотримання даного договору, підкреслює його моральний характер та глибоке укорінення у спільноті цінностей, що декларуються.

В рішеннях з питань міжнародного звичаєвого права, що їх було прийнято Гаазьким трибуналом по колишній Югославії, простежується пряме правоприємництво з рішеннями Нюрнберзького трибуналу. Трибунали Нюрнберга і Гааги приймаючи рішення, виходили не з практики держав, а з їх твердого переконання в обов'язковій юридичній силі певних принципів. Ці рішення допомогли розширити наші уявлення про звичаєве право. Суди та трибунали схильні спиратися не на практику ведення бойових дій, а на усні заяви у яких держави й міжнародні організації (до прикладу, ООН) виражають свою підтримку принципів МГП. Незважаючи на те, що вони дотримуються традиційної подвійної вимоги до факторів, які формують міжнародне звичаєве право (з одного боку, наявність відповідних практик, з іншого – й психологічна впевненість в тому, що подібна практика наділена обов'язковою юридичною силою), по суті, вони оцінюють такі заяви не тільки як свідчення прийнятої практики, але й як вираз психологічної впевненості, надзвичайно важливої для формування гуманітарного права та права прав людини. Акцент на психологічний елемент допомагає компенсувати недоліки практики.

Як і раніше важливим залишається питання про те, як оцінювати порушення норм. Якщо зміст будь якого правила дає підстави поставити його в статус норми

звичаєвого права, то й наукові, й судові джерела не зможуть відмовити йому в такому статусі лише через протиріччя з його реальним статусом. Можливо це пояснюється усвідомленням тієї обставини, що принципи гуманізму виражають основні цінності, що їх дотримується суспільство й є суттєвими для підтримання порядку у суспільстві. Навіть порушення, що часто повторюються не розглядаються як заперечення норми звичаєвого права за умови, що вони викличуть хвилю протестів чи засудження з боку інших держав або міжнародних організацій. Звинувачена в них держава може або заперечувати факт своєї сумнівної поведінки, або може апелювати до виключень чи виправдовувальних обставин, які містять в самій нормі.

В наукових працях та судових рішеннях неодноразово висловлювалась підтримка думки (яка підтверджена також Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ)), що положення чотирьох Женевських Конвенцій 1949 року про захист жертв війни та Гаазької Конвенції (IV) 1907 року «Про закони і звичаї суходільної війни» (виключаючи положення про адміністративне, технічне та матеріальне забезпечення) відображають норми звичаєвого права. Серед науковців існує думка, що можливо більшість положень принципів і норм, які містяться в Додаткових протоколах I та II до Женевських Конвенцій, також відображають норма звичаєвого права. У якості елементів звичаєвого права розглядаються й деякі норми, що стосуються типів озброєння, зокрема, до прикладу, заборона на використання хімічної зброї.

Проголошення значущості звичаєвого права міститься у кількох договорах МГП, передовсім у так званій «оговірці Мартенса», що її так назвали за іменем її автора, Федіра де Мартенса, що був на початку 20 століття радником російського Міністра іноземних справ. Вперше з'явилась в преамбулі Гаазької Конвенції II 1899 року, вона забезпечує мінімальний поріг гуманної поведінки воюючих навіть за відсутності конкретних формулювань, що містяться в договорах [1].

Дослідження норм звичаєвого права, що є складовою МГП, призведе до визнання можливості застосовувати низку норм МГП до міжнародних збройних

конфліктів й, що важливо і має особливу практичну цінність, до збройних конфліктів не міжнародного характеру у якості норм звичаєвого права. Римський статут Міжнародного Кримінального Суду також кодифікує більшість положень і принципів МГП як положення звичаєвого кримінального права.

За будь якої дискусії чи обговоренні звичаєвого права не слід забувати про те, що Женевські Конвенції були ратифіковані практично всіма країнами, а Додаткові протоколи до них – багатьма. Для держав-учасниць договорів МГП зобов'язання виникають з усіх положень цих договорів, незалежно від того чи відображають вони норми звичаєвого права чи ні. Однак, у внутрішньому праві багатьох країн звичаєве право є частиною права, що діє на території держави, а отже, постраждалі від порушення норм МГП або права прав людини можуть вимагати безпосереднього застосування цього права.

Список використаних джерел:

1. *Pustogarov V.V. The Martens Clause in International Law (англ.) // A Journal of the History of International Law. — 1999. — February (vol. 1, no. 2). — P. 125—135. — doi:10.1163/15718059920956715*

УДК: 343.9

ПРИЧИНИ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ЖІНКАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ТА ЗАХОДИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

Сімакова С.І., к. ю. н, доцент,
кафедри публічно – правових дисциплін
Соціально-гуманітарний факультет
Білоцерківський національний аграрний університет

У тезах йде мова про те, які криміногенні детермінанти впливають на вчинення злочинів жінками в умовах воєнного стану, та як цьому запобігти. Зокрема мова йде про вплив війни на психологічний стан жінки, про розподіл ролей, про виховання

Зміст

Ковальчук І. В. Податкове право як інструмент захисту економічних інтересів малих і середніх підприємств у міжнародних торгових спорах.....	3
Бровко Н. І. Удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування як суб'єктів владних повноважень в процесі євроінтеграції України	9
Сокиринська О. А. Звичаєве право як складова міжнародного гуманітарного права	11
Сімакова С. І. Причини вчинення злочинів жінками в умовах воєнного стану та заходи їх попередження.....	14
Малишко І. В. Захист прав дітей-сиріт в контексті євроінтеграційних процесів: законодавчі ініціативи та ефективні практики.....	17
Самойлович А. А. Відповідальність за тютюнопаління у недозволених місцях у зарубіжних країнах.....	21
Марчук В. В., Хом'як О. А. Роль емоцій у формуванні ціннісних орієнтацій особистості.....	23
Терещук М. М. До питання відповідальності посадових осіб публічного права в країнах Східної Європи.....	25
Мельник В. О. Аспекти євроінтеграційного курсу України в аграрній сфері.....	27
Єфремова І. І. Захист цивільних прав в умовах євроінтеграції	29
Пахомова А.О. Особливості права на справедливий судовий розгляд в цивільній юрисдикції.....	33
Ярмоленко Ю.В. Історичні передумови застосування медіативних процедур.....	35
Настіна О.І. Загальний огляд судових рішень ЄСПЛ у земельно правових питаннях.....	38
Звонарьов О.Ю. Дискусійні питання дотримання прав людини під час здійснення негласних оперативних заходів, пов'язаних із втручанням у приватне спілкування.....	42
Тимошук О.Г. Механізми захисту прав людини в контексті міжнародних стандартів та судової практики: інституційні виклики і національна ефективність.....	45
Ломакіна І.Ю. Особливості найму іноземних працівників в ЄС.....	49
Аграт Я.П. Особливості припинення суб'єкта господарювання у формі реорганізації.....	52
Клочко В.М. Переваги та недоліки Кримінального права України в порівнянні з кримінальним правом зарубіжних країн	55
Росавіцький О.О. Історичні аспекти та аналіз корупції	58
Резнік В.Г. Німецька мова у контексті освітньої та професійної інтеграції українців до Європейського Союзу.....	59